

Valores naturais...

...e arqueolóxicos...

...do ZEC Macizo Central
no concello de Larouco

GUÍA DIDÁCTICA

Caderno do
alumnado

O CASTRILLÓN

Rede Natura 2000
ZEC Macizo Central

XUNTA
DE GALICIA

CONSELLERÍA DE
MEDIO AMBIENTE,
TERRITORIO E VIVENDA

Fondo Europeo Agrícola
de Desenvolvemento Rural
Europa inviste no rural

Xosetura coop
ZEC MACIZO CENTRAL

 CASTRILLÓN

É

**REDE NATURA
2000**

**ZEC MACIZO
CENTRAL**

PERO...

QUÉ É A REDE NATURA 2000?

Ao noso redor temos un mundo natural que necesita ser protexido para non desaparecer.

Hai máis de 30 anos que as autoridades europeas están seguras diso, e crearon a Rede Natura 2000 para conseguilo.

Dende entón centos de territorios están protexidos pola Rede Natura 2000 en toda Europa, uns como ZEPA e outros como ZEC.

ZEC

**Zona de Especial
Conservación**

Protéxense zonas
con moita diversidade
de plantas e animais.

ZEPA

**Zona de Especial
Protección de Aves**

Protéxense zonas
de moita importancia
para as aves.

isto é

BIODIVERSIDADE

**E ti, onde pensas que hai máis
biodiversidade?**

A

nun lugar con
moitas árbores
iguais

B

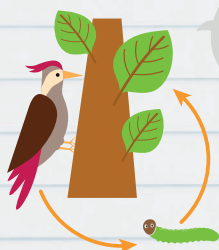
nun lugar con
moitas árbores
diferentes

POR QUE É IMPORTANTE A BIODIVERSIDADE?

Nun lugar con biodiversidade existen moitos tipos diferentes de seres vivos que conviven **en equilibrio**.

Se unha ou varias especies de eses seres vivos desaparece do lugar, pérdense o equilibrio e a biodiversidade.

Entón ocorren desastres, como que outras especies poidan medrar demasiado ata ser unha praga.

ESTAMOS EN EQUILIBRIO!

Pero, que pasaría se desaparecera o picapau?

Escribe catro accións do ser humano que destrúan biodiversidade...

... e outras catro que podemos facer para protexela

O ZEC MACIZO CENTRAL É UN PARAÍSO... DE BIODIVERSIDADE!

O Macizo Central é un grande sistema montañoso no centro da provincia de Ourense.

O CASTRILLÓN

Como ves, no Macizo Central existen moitos ecosistemas diferentes, e polo tanto moita **biodiversidade!**

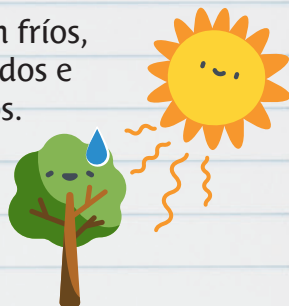
Por iso está protexido como ZEC.

QUE PLANTAS VIVEN NO CASTRILLÓN?

Larouco pertence á comarca de Valdeorras, que ten **clima mediterráneo**.

Isto é porque os seus invernos son fríos, os outonos e primaveras temperados e con choiva, e os veráns moi cálidos.

As plantas que viven na zona mediterránea están adaptadas a vivir nestas condicións.

? Estas son algunhas adaptacións das plantas mediterráneas. Para que pensas que lles poden servir?

Follas pequenas

Para non perder moita auga co calor

Follas duras

Para que os animais non llas coman

Follas con picos

? Segundo estas adaptacións das plantas mediterráneas, cales destas árbores cres que **habará máis no Castrillón?**

Carballo

Cerquiño

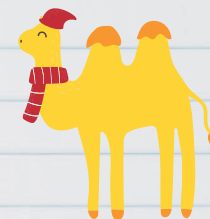
Acíñeira

? Te fixaches? Son árbores diferentes, pero **teñen algo en común**. Que é?

E QUE ANIMAIS ATOPAMOS AQUÍ?

O clima dun lugar e as plantas que poden desenvolverse nel determinan que animais poden vivir nese lugar.

Por exemplo, os camelos están adaptados para vivir en climas desérticos, e non os atoparemos no alto dunha montaña!

E no Castrillón...

QUEN ESTÁ ADAPTADO PARA VIVIR NO CASTRILLÓN?

No ecosistema mediterráneo do Castrillón abundan os piñeiros.

← un exemplo

Así, aquí atopamos algúns animais que están **adaptados** a abrir as súas piñas para comer os piñóns.

Os esquíos teñen dentes serrados

Os paxaros teñen pico punzante

? Nunha visita ao Castrillón atopamos estas piñas. Alguén comeuse os seus piñóns! **Quen foi?**

No Castrillón e en calquera outro lugar os animais son moi difíciles de ver. Pero podemos saber cales hai polos seus **rastros e sinais**.

OUTRAS PLANTAS E ANIMAIS QUE VIVEN NO CASTRILLÓN

No Castrillón atopamos moitas outras plantas e animais adaptados ao clima mediterráneo.

A FLORA → conxunto de plantas dun lugar

Xara

Cantroxo

Lavanda

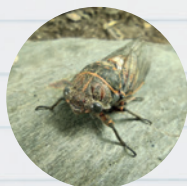
Romeo

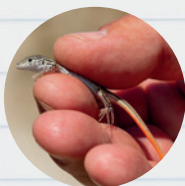
Se te ocorre por que ás plantas mediterráneas lles interesa cheirar tan ben?

Que ben cheira o bosque mediterráneo!

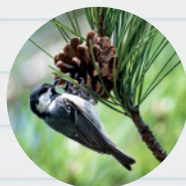
A FAUNA → conxunto de animais dun lugar co calor do clima mediterráneo os insectos desenvólvense moi ben

Carricanta

Lagarta colirrubia

Ferreiriño dos piñeiros

Xabaril

COMO PODEMOS AXUDAR Á VIDA NO CASTRILLÓN?

Unha parte moi importante da biodiversidade dun lugar son as aves que viven nel.

É tamén unha parte **moi fráxil**, porque actualmente o ser humano destrúe coas súas actividades moitos dos seus refuxios.

No Castrillón as axudamos a sobrevivir construíndo novos refuxios para elas:

AS CAIXAS NIÑO!

Cada especie animal ten unhas necesidades e uns costumes propios. Por iso, as caixas niño son diferentes segundo o animal ao que vai dirixida.

Aquí estamos colocando unha caixa niño para ferreiro común, que é un paxaro de tamaño medio.

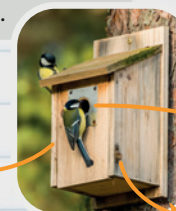
Para que lle guste ao ferreiro, a caixa debe ter:

tamaño medio

burato pequeno

para que non quepan os depredadores

paredes resistentes

Como te imaxinas entón as caixas niño destes animais? Debúxaas!

A

Ferreiriño azul. É un paxaro máis pequeniño que o ferreiro común.

B

Moucho. É un ave rapaz nocturna máis grande que os paxaros.

C

Morcego. É un mamífero voador que dorme en covas e gretas.

O CASTRILLÓN TAMÉN É ARQUEOLOXÍA

ARQUEOLOXÍA: UN TRABALLO PARA COMPRENDER O PASADO

A arqueoloxía é un oficio que consiste na procura de restos que proporcionan información sobre o noso pasado.

Así podemos coñecer a nosa historia, e reflexionar sobre como mellorar a nosa forma actual de vivir.

QUE LEVAN NA MOCHILA?

Estas son algunhas das ferramentas de arqueólogos e arqueólogas para estudar o pasado.

Poderías unilas
coa súa función?

Limpar
os restos

Investigar
e estudar

Escribir as
conclusións

Escavar
para atopar
restos

Clasificar
os restos

Pero estas fases de traballo están desordeadas! Cal
pensas que é seu orde para que os arqueólogos
coñezan a historia dos nosos antepasados?

A HISTORIA ANTIGA DE LAROUCO

As terras de Larouco están poboadas dende moi antigo.

Os traballos arqueolóxicos amosan evidencias da existencia de poboadores hai máis de 2000 anos. Estes antepasados nosos vivían en poboados construídos sobre todo **en curutos** e noutros lugares moi inaccesibles. Eles eran...

OS CASTREXOS!

Por que pensas que buscaban estes sitios para asentarse?

A Para vivir máis preto dos deuses

B Para que outras montañas non lles taparan o sol

C Para comunicarse mellor cos veciños dos curutos próximos

D Para ter máis protección fronte aos inimigos

Romano!
Que vés buscar a esta terra?

Gústanme moito o voso ouro, os vosos campos para criar viño e o voso clima. Creo que me quedarei aquí unha boa tempada!

E tanto foi así que en realidade

OS ROMANOS

nunca marcharon. Conquistaron aos castrexos, construíron vilas, e agora forman tamén parte das nosas raíces.

Sabes que os romanos foron tan bos enxeñeiros, que as súas calzadas foron utilizadas durante moitos séculos? E en Larouco aínda o son hoxe!

Esta é a estrada principal de Larouco a vista de paxaro. Polas curvas que fai, coñócese como os

CÓVADOS DE LAROUCO

Debaixo do asfalto actual aínda está a calzada de pedra que construíron os romanos hai 2000 anos! É a

VIA NOVA

Tan longa, que atravesaba todo Ourense!

QUE ATOPARON OS ARQUEÓLOGOS NO CASTRILLÓN?

Cando os arqueólogos chegaron ao Castrillón, non sabían moi ben que atoparían nel. Aínda que se trata dun lugar típico de asentamento castrexo, podía tratarse doutra cousa.

Por iso, unha vez alí continuaron coa súa labor: **investigar!** E o que atoparon foi un dos poboados castrexos...

... MÁIS FORTIFICADOS DE GALICIA!

Aquí tiñan unha muralla ao redor do poboado

Contorna de difícil acceso

Catro foxos moi profundos escavados na rocha

Pedras fincadas no chan nos arredores do poboado para dificultar o paso aos inimigos

Se te ocorre por que os habitantes do Castrillón podían ter tanta necesidade de protexerse?

Os arqueólogos atravesaron os foxos, as pedras fincadas e a muralla, e chegaron ao interior do poboado. Alí déronse de conta da **dificultade de vivir** nun lugar tan protexido, pero á vez tan escabroso.

Veron que, para ter un sitio onde desenvolverse no curuto do Castrillón, os seus habitantes tiveron que escavar as rochas ata crear un chan chairro no que construír as casas.

CANTO TRABALLO LEVARON!

Está claro que os poboadores do Castrillón eran moi bos canteiros, e mesmo as súas casas, escavadas hoxe polos arqueólogos, eran de pedra. Ata o tellado!

RECONSTRUCCIÓN

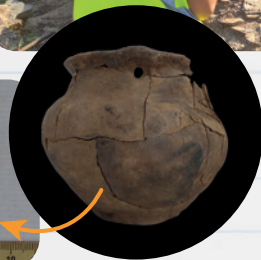
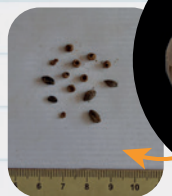
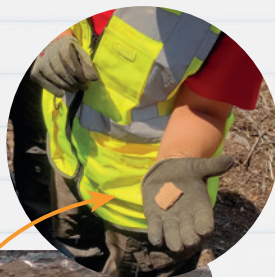

Por que pensas que os habitantes do Castrillón decidiron construír as súas casas dese material? E onde foron a conseguilo?

QUE SABEMOS SOBRE A FORMA DE VIDA NO CASTRILLÓN?

Ao escavar as ruínas das casas do Castrillón, os arqueólogos descubriron moitos restos nelas.

O estudo destes restos permite aos arqueólogos pensar sobre a forma de vida e as crenzas dos pobos antigos.

Unha das achegas foi esta ola. Os arqueólogos atopárona enterrada baixo a casa, e contiña sementes e osos.

Tralo seu estudo, os arqueólogos pensan que formou parte dun ritual dos habitantes da casa.

E ti, queres ser arqueólogo ou arqueóloga por un intre? Dálle á cachola e di, **por que pensas que os antigos habitantes do Castrillón enterrarían unha ola no chan da súa casa?**

Por Esteban Souto

COMPLETACHES O CADERNO

NORABOAA!!

VISITA O CASTRILLÓN

**E APRENDE MÁIS
DOS SEUS VALORES
NATURAIS
E ARQUEOLÓXICOS**

Rede Natura 2000
ZEC Macizo Central

**XUNTA
DE GALICIA**

CONSELLERÍA DE
MEDIO AMBIENTE,
TERRITORIO E VIVENDA

Fondo Europeo Agrícola
de Desenvolvemento Rural:
Europa inviste no rural

Xoitura coop
Asociación Intercomunal de Produtores